

פרולוג

לזרוק את הכל ולעזוב.

זה הדבר היחיד שרצה נתי לעשות בשעה שנכנס לבית עם שתי מזוודות כבדות כמעט כמו העבר שלו.

זאת משום שארבעת זוגות העיניים שננעצו בו רגע לאחר מכן, לא הביטו לעברו כפי שציפה וחלם.

אך בכל זאת הוא ניסה את מזלו והציג את עצמו בגמגום כ'נתי' בפני בני הבית, משתדל להתעלם מאותם מבטים ששיגרו לעברו. מבטים שנשקפו מהם תדהמה, בלבול, תהייה וכאב גם יחד.

אך גם אחרי שהציג עצמו כנתי, הם המשיכו להביט בו באותם מבטים.

והוא?

הוא עמד שם מבולבל. לא כך ציפה שתיראה החזרה שלו, לבית שלו. הוא חשב באמת ובתמים שאחרי כל כך הרבה שנים מחכים לו שם, במקום הזה שנקרא בית. חשב שהגיע הזמן, והגורל שלו השתנה סוף סוף לטובה.

אחת, כמה נאיבי הוא לפעמים!
וכרגע, כרגע אין דרך חזרה לאחור, גם אם הוא מאוד רוצה. והאמת
היא שהוא באמת לא רוצה, בכלל לא. אך השקט הזה והמבטים
האלה שנראים לו כעוסים מאיימים להוציא אותו מדעתו, שעד לא
מזמן הייתה נוחה ודי בטוחה.
מצבי רוח הם דבר הפכפך!

פרק ראשון

צרפת, בונפרט, האקדמיה הלאומית הגבוה לאומנויות,
תשמ"ט 1989 למנינם

הבניין הרחב, בן השלוש קומות, הממוקם ברחוב בונפרט תופס את
תשומת ליבם של לא מעט תיירים החולפים באזור.

להיכנס בשעריו של אותו בניין לאומי בו לומדים סטודנטים
לאומנויות מכל רחבי העולם זה פסגת שאיפותיהם של אומנים
וחובבנים רבים ברחבי העולם,

באותו בניין לאומי השפה המדוברת היא אנגלית, זאת בשונה
ממקומות אחרים בצרפת, שכן רוב הצרפתים נמנעים מלדבר
בשפות זרות, הם דוגלים לשמר את השפה הצרפתית במדינה.

קול צלצול הפעמון המבשר על תחילתה של הפסקה נשמע ברחבי
הבניין הגדול, וסטודנטים רבים יצאו מכיתות הלימוד על מנת
לשאוף אוויר, להתרענן או סתם לעמוד ולפטפט במסדרון הארוך.

באותה עת בחור מרושל בגדים נכנס לבניין הגדול והרועש, סוקר את המקום בעיניו התכולות, שבגרות מחד וחשש מאידך נשקפים מהן. נראה כאילו הוא מחפש משהו.

הוא התקרב בצעדים מהוססים לעבר חבורת סטודנטים שעמדה לצד אחד החדרים שנראה לו כחדר לימוד, סגר ופתח את פיו לחלופין, כרוצה להגיד דבר מה. ואז נראה היה כי התחרט והמשיך לתור בעיניו אחר מבוקשו.

הוא עבר חדר אחר חדר בקומת הכניסה, קורא את השלט המוצמד לכל דלת. לבסוף, משלא מצא את מבוקשו, פנה בהיסוס קל לאדם שעדיין בדף כלשהו בעודו נשען על קיר הפרוודור הארוך. "אסקיוז מי, איי ניד זה פרנסיפל רום" (סלח לי, אני צריך את חדר המנהל).

"יו הא ניו סטודנט, הא?! קאם וויז מי, איי וויל שאו יו". (אתה תלמיד חדש, הא?! בוא איתי, אני אראה לך) אמר האיש מהפרוודור, לאחר שהרים את עיניו מהדף בו היה שקוע, וסקר אותו בחיבה.

יש תקופות קשות בחיים. ולו לא חסרות כאלה. בתקופה האחרונה עברו חייו טלטלה עזה, הבית החמים והמוכר בו גדל כבר לא היה מוכר יותר. בלילות החודש האחרון היה ישן על ספסל באחד מרחובות פריז, ובימים היה עובד בחנות פיצה מזריחת החמה ועד לאחר שקיעתה. חודש שלם הוא ניזון משאריות פיצה מהחנות בה עבד, והרווה את צימאונו ממי הברז שבהם הדיח את הכלים בחנות. ואם מכל תקופה בחיים אפשר ללמוד משהו, בעיקר מתקופות קשות, הדבר היחיד שלמד בתקופה האחרונה היה, שיצר החיים המפעפע בכל אדם, מפעפע גם בו - ובחזקה!

באותו חודש שנראה בעיניו כנצח הוא נלחם לבדו כדי לחיות, אסף כל פרוטה שיכול, ולבסוף צבר סכום נאה, מספיק נאה שהוא ירשה לעצמו להיכנס כעת לבניין האקדמיה.

ועכשיו, בעודו פוסע במסדרון הארוך מהרהר בכל מה שעבר בתקופה האחרונה, הוא מבין, שכרגע מה שנשאר לו זה להמשיך, לקוות ולהתפלל.

"זיס איז זה פרנסיפל רום" (זה חדר המנהל). קטע האיש את מחשבותיו באחת והצביע על חדר שעל השלט המעטר את דלתו כתובה המילה 'פרנסיפל'.

הוא הודה לו רפות, נבוך מהעובדה שבכל החיפושים שערך מאז כניסתו לבניין, לא ראה את השלט שכתוב באותיות ברורות כל כך. האיש הלך לדרכו, והבחור נקש קלות על הדלת.

"זואן מומנט!" (רק רגע) נשמע קול מלווה בפסיעות, ודלת חדר המנהל נפתחה.

"הלו, נייס טו מיט יו ינג מן (שלום, נעים מאוד בחור צעיר)", קידם אותו בחיוך אדם גבה קומה, שזקן אפרפר קצוץ מעטר את פניו, וידו מושטת ללחיצה.

ליבו הלם בפראות, בעיני רוחו התנקז כל החודש האחרון לרגע אחד, כל הקשיים נמוגו מול אותו רגע אחד הזוה, והרגע האחד הזה היה הרגע הזה.

הוא הושיט את ידו וניסה להסדיר את נשימותיו שנעשו כבדות פתאום.

"איי אמ מיסטר שארל לה ברון, פרנסיפל אוף אכט קולג", אנד או אר יו?" (אני מנהל האקדמיה לאומנות, ומי אתה?) שאל המנהל, בעודו לוחץ את ידו.

"מיי ניים איז נתי" (שמי נתי), ניסה לשוות לעצמו ארשת פנים אצילית ככל שיכול, בכך קיווה לטשטש מעט את מראהו המרושל שלא תאם לאותו מעמד כלל.

"בוא שב, ספר לי, מה הינך יודע לעשות?" שאל אדון מנהל, ישר ולעניין, והפנה את נתי לעבר הכיסא.

“אני מנגן בכינור”, השיב נתי לאחר שהתיישב, “ואני גם מצייר, המון! אני אוהב להמחיש תובנות ורגשות על ידי יצירות. לא הבאתי איתי דוגמאות להראות לך, אבל אני אשמח מאוד להתקבל, לפחות למספר ימי ניסיון”, ביקש במבט מתחנן.

“אתה יודע, שהסטודנטים באים לכאן עם עבודות מוכנות, אחרת איך נדע כי מתאימים הם ללמוד כאן?! אבל אמרת שאתה יודע לצייר ולנגן?” סקר אותו המנהל בחיוך.

אל החדר הזה נכנסים אנשים מכל הסוגים, כמעט בכל יום. כל הסטודנטים הלומדים במוסד הנחשב הזה, הם אומנים מלידה, או כאלה בעלי זיקה לאומנות, וכאן הם מקבלים כלים מהמורים הטובים ביותר כדי להפוך לטובים יותר ולאומנים בעלי שם, אך בכל שנות היותו מנהל הוא לא פגש, אף לא פעם אחת אדם מסוגו של נתי. האנשים שבאים לכאן אף פעם אינם מגיעים במראה מרושל כל כך.

ומכיוון שהוא חש סקרנות לדעת מדוע נתי נראה ככה, העז הוא לחרוג מהנורמה המתבקשת, ושאלו:

“ספר לי נתי, מה בעצם הביא אותך לכאן?”

ונתי ציית.

זוהי הפעם הראשונה מאז היותו ברחוב, הרחק מביתו וממכריו שאי מי מתעניין בו, ורוצה לשמוע מה יש לו להגיד, וזו גם הפעם הראשונה מאז, שבה מספר נתי את קורותיו. החל מהנקודה אותה גולל באוזניו ג'ייקוב בלילה ההוא ועד המצב בו הוא שרוי כרגע.

בית החולים 'טאן לואי', צרפת, אפריל 1989

“ג'ייקוב פקח את העיניים!” הודיע הרופא בחגיגות למשפחת ונגוט שהמתינה כל העת במסדרון בית החולים היוקרתי במתח ובדאגה מעורבים בציפייה לטוב.

"אוי אלוקים, כבר פחדתי שזה הסוף", פרצה הקריאה מפיה של אישה בשנות השישים לחייה. ג'ייקוב בעלה שכבר אינו צעיר כלל, חלה לפתע. זה התחיל מכאבי ראש וחום שרק עולה, והמשיך לכאבים בכל הגוף, ולבסוף הגיע לערפול חושים ממש. ומכיוון שכבר חלף שבוע, ושום תרופה לא העלתה מזור לחוליו, לקח אותו קווין בנו, שעמד זה עתה להוציא דוקטורט, בדחיפות לבית חולים זה.

ושם, שבוע שלם שכב ג'ייקוב מרותק למיטתו בעוד בני משפחתו עוקבים בדאגה אחרי כל הנעשה עימו. הם שכרו חדר מול בית החולים ובאו יום יום לבקרו, בשלושת הימים האחרונים קידם את פניהם שקט שמופר על ידי הצפצוף החד והצורם ממכונת ההנשמה שג'ייקוב היה מחובר אליה.

וגם, ובעיקר היו שם פחד, כאב וחשש, חשש מהבלתי נודע. שלושה ימים בהם חיכו בני המשפחה לבשורות טובות, שלושה ימים בהם ג'ייקוב לא פקח את עיניו ולא זו. שלושה ימים אלו היו עבורם כנצח. ואם ג'ייקוב ישן עמוק כל כך, הם, משפחתו לעומתו, כמעט ולא ישנו בכל אותם השלושה ימים.

הבשורות הטובות אכן הגיעו לבסוף, ג'ייקוב התעורר משנתו הארוכה, ובני המשפחה לא ידעו את נפשם משמחה, למשמע הבשורה. "עדיין החום גבוה, המערכת העצבית פועלת באופן מוגבר, ומדי פעם חווה החולה הזיות", עדכן הרופא.

"עליו להישאר כאן תחת השגחתנו, כמובן", המשיך הרופא. "וכרגע אפשר להיכנס אליו?" שאל נתי הצעיר מבין שני הבנים. "כרגע האחות מטפלת בו, אך לאחר מכן תוכלו להיכנס ולשהות לצדו. ואני מזכיר החולה עדיין הוזה, אם לא אכפת לכם... הוא אינו בהכרה מלאה", הבהיר הרופא שוב את המצב.

”מקובל עלינו”, השיב נתי, סוקר את אימו ואת קווין שהנהנו גם הם לאות הן.

הזמן עבר באיטיות מעצבנת, אך הוא עבר בסוף, כמו כל דבר רע או טוב שעובר בסוף. והאחות יצאה מהחדר.

קשה לתאר את ההרגשה שאפפה את בני המשפחה כשנכנסו לחדר בו שהה ג'ייקוב, הם ביקרו בו גם אתמול ושלשום, ובכל זאת משהו השתנה בו, בעצם כמה דברים השתנו - הצפצוף הצורם שקידם את פניהם בשלושת הימים האחרונים, לא קידם את פניהם כשנכנסו כעת, וגם מכונת ההנשמה כבר לא הייתה שם, וג'ייקוב? ג'ייקוב שכב כשעיניו פקוחות... הוא נראה חלש ותשוש מאי פעם, אבל הוא היה שם הפעם לא רק בגופו אלא גם ברוחו.

ושוב הייתה כל המשפחה ביחד.

מירה, שלא יכלה לעצור בעד רגשותיה, התקרבה אל המיטה במהירות כשהיא מפזמת בשקט: ”מיי אסבנט קם בק” (בעלי חזר). היא התיישבה על כיסא סמוך למיטתו, וקווין ונתי בניה עמדו לידה.

ג'ייקוב הביט בהם, נראה היה שהוא ערני, והם הביטו בו בחזרה. שקט היה שם, הוא לא דיבר, והם לא ידעו מה לומר. לבסוף פתחה מירה את פיה ופנתה אל ג'ייקוב שהתבונן בהם כל העת, ”אתה זוכר אותנו?” היא לא ידעה עד כמה השאלה הפשוטה הזאת תעלה לה ביוקר.

”בוודאי מירה”, פתח לפתע ג'ייקוב את פיו, ”את אשתי, קווין הוא בני, ואותו”, הצביע ג'ייקוב לכיוון נתי שהחוויר פתאום מבלבול, ”אותו, אותו מצאנו אז, ביער בולון כשהיה בן ארבע, וצמיד היה על ידו. בוודאי גם את זוכרת את מבטו אז”. מירה החווירה, וג'ייקוב כאילו שקוע בעולם אחר, לא שם ליבו לכך כלל והמשיך: ”ריחמנו עליו, המסכן, הוא שכח את כל עברו, וגידלנו אותו כבן, האם זוכר אני טוב?” שאל ג'ייקוב.

ומכיוון שג'ייקוב לא קיבל תשובה, חזר נתי על השאלה: "האם כל זה נכון, אמא?"

מבטת החיוור של אימו רק גרם לו להבין את העובדה הפשוטה. הוא מאומץ! ג'ייקוב אינו אביו, מירה אינה אימו, וקווין אינו אחיו. לאחר שהבין את העובדה הפשוטה הזאת, לפתע הסתדרו חלקים רבים במוחו. כל מיני עניינים ומקרים קטנים שהיו נראים לו כסתומים, קיבלו פתאום גוון אחר, שהסביר הכל, הסביר עד כאב.

"התפוזים, התפוזים שווים אלף אחוזים יותר מהזהב, מהזהב שמבזבזים אותו לשווא".

"היום, תוכל לקחת אותי איתך לקטוף תפוזים כמו שסיפרת לי אתמול?" שאל יוחנן את חואן חברו לספסל הלימודים.

הם היו ילדים קטנים, שניהם הגיעו ממשפחות עניות, רעבים ומשתוקקים לטעום מטעמים של פירות. יום לפני כן הביא אוברג'ין תפוז לכיתה. והריח, הריח עדיין מכה באפו, מחלחל לתוכו. כשראו את התפוז העסיסי, סיפר חואן, הילד שיושב לידו, ליוחנן, איך הוא מצליח להתגנב מפעם לפעם לשדותיו של לורד ומשיג פירות טעימים, אותם הוא אוכל בחצר ביתו בהיחבא.

מאתמול הוא חשב על זה רבות, יוחנן. הוא כמעט ולא נרדם בלילה, המחשבה שיש בידו להשיג פירות קסמה לו, אך מצד שני עלה החשש מה יאמרו על המעשה הזה אבא ואמא, אבל עכשיו בעודו יושב בכיתה. והמורה איזבלה מדברת על מספרים, שב ריח התפוז ומדגדג באפו, ומבצבץ במוחו אותו זיכרון מתוק, שפעם, ממש מזמן, אבא עשה לו ולאחיו הפתעה וקנה תפוזים, אח, כמה הוא מתגעגע לטעם המענג הזה!

"בסדר יוחנן", החזיר לו חואן על שאלתו.

"יוחנן וחואן, אם תמשיכו לשוחח ביניכם, תיאלצו להגיע הנה ולהגיש לי את ידיכם", אמרה המורה בחומרה והצביעה לעבר שלושה סרגלים בגדלים שונים שהיו מונחים על השולחן מולה, רק למראה שלושת הסרגלים, בפרט הדק שבהם, מתחילות לכאוב האצבעות.

"הוא התחיל", יילל חואן בעצבנות, מצביע על יוחנן.
 "זה באמת לא משנה לי מי התחיל, כרגע משנה מי ימשיך",
 אמרה המורה והמשיכה בשיעורה.

יוחנן קצת נפגע מחברו חואן, אך בכל זאת הוא ספר את הדקות עד לצלצול הגואל שמודיע כי יום הלימודים בבית הספר הגיע לסיומו. הדקות חלפו, והסוף סוף סוף הגיע, גלין גלין גלין.

"מעולה, הגיע הזמן!" אמר יוחנן בקול ומחא כף אל כף.
 "הזמן למה?" שאל יוזוף מהשולחן הסמוך. כנראה יוחנן קרא בקול רם מדי.
 "לא חשוב", השיב חואן, תפס בידיו של יוחנן ויצא אתו מחדר הלימודים.